

NOKUTs tilsynsrapporter

Økonomi og administrasjon

Mastergradsstudium ved Høgskolen i Telemark

Februar 2014

Institusjon:	Høgskolen i Telemark
Studietilbud:	Økonomi og administrasjon
Grad/Studiepoeng:	Mastergradsstudium, 120 studiepoeng]
Dato for vedtak:	14. februar 2014]
Sakkyndige:	1 Førsteamanuensis Frode Kjærland, Universitetet i Nordland/Høgskolen i Sør-Trøndelag
	2 Professor Toke Reichstein, Copenhagen Business School, Danmark
Saksnummer:	13/604

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport om avslag på søknad om akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten, er igangsatt på bakgrunn av søknad fra Høgskolen i Telemark. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å vurdere utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

Mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark ikke tilfredsstillende NOKUTs krav til utdanningskvalitet og søknaden er avslått i vedtak av 14. februar 2014.

Oslo, 14. februar 2014

Terje Mørland
direktør

Alle NOKUTs vurderinger er offentlige og denne samt tilsvarende tilsynsrapporter vil være elektronisk tilgjengelige på nettsidene våre: www.nokut.no.

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjon.....	1
2	Beskrivelse av saksgang.....	1
3	Faglig vurdering.....	2
	Grunnleggende forutsetninger for akkreditering	2
	Plan for studiet.....	5
	Fagmiljø tilknyttet studiet.....	13
4	Samlet konklusjon.....	15
5	Institusjonens kommentar.....	18
6	Sakkyndig tilleggsvurdering	21
7	Vedtak	25
8	Dokumentasjon	26
9	Presentasjon av sakkyndig komité	26

1 Informasjon om søkerinstitusjon

Høgskolen i Telemark (HiT) er en statlig høyskole med ca. 6 500 studenter, og har studiesteder i Bø, Notodden, Porsgrunn, Rauland og Drammen. Høgskolen tilbyr studier innen fagområder som ingeniør og teknolog, kunst og design, folkemusikk og tradisjonskunst, økonomi, administrasjon og informatikk, kultur, språk og historie, lærer og barnehagelærer, idrett, kroppsøving og friluftsliv, natur og miljø og helse- og sosialfag.

Som akkreditert høyskole, har Høgskolen i Telemark selvakkrediteringsfullmakt for studier på bachelorgradsnivå, men ikke for master- og doktorgradsstudier. Høgskolens interne system for kvalitetssikring ble godkjent i 2009. Siden opprettelsen av NOKUT har høyskolen fått følgende studier akkreditert:

- Mastergradsstudium i kroppsøvings-, idretts- og friluftslivsfag, 120 studiepoeng, 2004
- Mastergradsstudium i flerkulturelt forebyggende arbeid med barn og unge, 120 studiepoeng, 2006
- Mastergradsstudium i engelsk og norsk, fagdidaktisk retning, 120 studiepoeng, 2007
- Mastergradsstudium i formgivning, kunst og håndverk, 120 studiepoeng, 2008
- Ph.d.-studium i prosess-, energi- og automatiseringsteknikk, 180 studiepoeng, 2009
- Ph.d.-studium i økologi, doktorgrad, 180 studiepoeng, 2010
- Mastergradsstudium i pedagogikk med vekt på didaktikk og ledelse, 120 studiepoeng, 2011
- Ph.d.-studium i kulturstudier, 180 studiepoeng, 2012

Høgskolen i Telemark søkte til søknadsfristen 1. september 2013 om akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon, 120 studiepoeng.

2 Beskrivelse av saksgang

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs tilsynsforskrift¹. For søknader som går videre, oppnevner NOKUT sakkyndige til faglig vurdering av søknaden. De må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i tilsynsforskriften.

Etter sin faglige vurdering skal de sakkyndige konkludere med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i tilsynsforskriften. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

---

¹ <http://www.lovddata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf-20110127-0297.html>

Dersom et eller flere av kriteriene underkjennes av de sakkyndige, sendes den faglige vurderingen til søkerinstitusjonen som får tre uker til å kommentere denne. NOKUT avgjør deretter om institusjonens kommentarer skal sendes de sakkyndige for tilleggsvurdering. De sakkyndige får to uker på å avgi tilleggsvurdering. NOKUTs direktør fatter deretter vedtak.

3 Faglig vurdering

Den følgende teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer “Vi”, er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs tilsynsforordning.

Oppsummering

Komiteén har behandlet søknad om akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon - siviløkonom med hovedprofil forretningsutvikling og støtteprofil markedsføring ved Høgskolen i Telemark (HiT).

Vi konkluderer med at Høgskolen i Telemarks søknad slik den nå foreligger, ikke tilfredsstillende NOKUTs krav for akkreditering av studium i andre syklus. Vår hovedinnvending er at fagmiljøets sammensetning og samlede kompetanse er utilstrekkelig for et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon. Vi mener også at studieplanen, i sin nåværende form, ikke i tilstrekkelig grad reflekterer en hovedprofil i forretningsutvikling.

For å utvikle studiet må HiT særlig styrke fagmiljøet med flere som besitter relevant kompetanse i forhold til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon. Fagmiljøet må også jobbe for tydeligere å vise at man behersker forskning innen bedriftsøkonomi gjennom flere internasjonale publiseringer. HiT må også fortsette et arbeid for å sannsynliggjøre bærekraft i studiet i forhold til rekruttering, samt gjøre justeringer i studieplanen for at hovedprofilen bedre speiles i emnene.

I sum gjør disse forhold at komiteén ikke vil anbefale akkreditering av studiet.

Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

7-1 2. Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

Vurdering

Høgskolen i Telemark baserer studiet på NRØAs anbefaling i «Plan for to-årig masterstudium i økonomi og administrasjon» (vedtatt av NRØA 15.10.12) samt Forskrift om krav til mastergrad (FOR 2005-12-01 nr 1392). Søknaden vedrører § 3 i nevnte forskrift (om mastergrad av 120 studiepoengs

omfang). Det selvstendige arbeidet omfatter 30 studiepoeng. Videre er grunnlaget for opptak til studiet bygd på Plan for bachelor i økonomi og administrasjon og rammeplan for revisjon og regnskap, fastsatt av hhv NRØA og Kunnskapsdepartementet.

Opptaksgrunnlag er greit redegjort for og er i tråd med NRØAs anbefaling.

De fleste forhold vedrørende ovennevnte plan er ivaretatt. Men, studiet er beskrevet å ha én hovedprofil, forretningsutvikling, og én støtteprofil, markedsføring. Denne mangel på valgmulighet sammen med det forhold at det ikke er tydelig hvordan økonomiske fag preger hovedprofilen, finner vi problematisk. Dette berører NRØAs plan som sier følgende (i siste punkt under «Generelle krav til studiet»):

«Innenfor et studieprogram skal en student ha mulighet til å velge spesialiserings-områder både innenfor økonomiske og innenfor administrative fag.

Økonomiske fag inkluderer fag innenfor bedriftsøkonomisk analyse (regnskap, økonomistyring, investering og finansiering) og samfunnsøkonomi.

Administrative fag inkluderer strategi, organisasjon, ledelse og markedsføring.»

Søknaden sier at studiet er bygd opp i tråd med NRØAs plan, men det er ikke kommentert nærmere hvordan man har tenkt i forhold til ovennevnte punkt i NRØAs plan. Siden denne planen kun er anbefalende og ingen juridisk forskrift eller rammeplan, vil vi kun bemerke at det er uavklarte forhold, uten at dette formelt diskvalifiserer i forhold til akkreditering. Vi finner redegjørelsen i forbindelse med mastergradsforskriften tilfredsstillende.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

- Høgskolen bør forklare nærmere hvordan de har tenkt i forhold til siste punkt i NRØAs plan (om «Generelle krav til studiet»). En slik forklaring må også inneholde en drøfting av hvorvidt hovedprofilen i forretningsutvikling er å betrakte som et spesialiseringsområde innen økonomiske fag eller administrative fag.

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

Vurdering

Studiet skal primært rekruttere fra interne bachelorgradsstudenter i økonomi og administrasjon og revisjon, samt fem andre bachelorgradsstudier ved høgskolen. Intensjonen er også å rekruttere eksternt. Ifølge DBH (Database for statistikk om høgre utdanning) har uteksaminerte kandidater fra disse syv interne studiene de siste fire årene vært hhv. 109, 134, 103 og 163 (fra 2010 til 2013). Tallene forteller om betydelig variasjon mellom de ulike bachelorgradsstudiene.

Vi finner det lite trolig at noen av disse bachelorgradsstudiene, som eiendomsmegling, innovasjon og entreprenørskap og informasjonssystemer skal kunne gi særlig med søkere til mastergradsstudiet. Det vil også kunne skape utfordringer at studentene kan ha en såpass sammensatt bakgrunn. Vi ser likevel at det er en nokså betydelig produksjon av egne bachelorkandidater.

Det er flere forhold ved informasjonen i søknaden som gir grunnlag for bekymring. Sum registrerte studenter på 3. år er oppgitt til 243 (høsten 2012), mens antall uteksaminerte kandidater våren 2013 er oppgitt til 141 (ifølge DBH 163). Hvordan forklares en så stor forskjell?

Det oppgis også at studenter som skal opptas på studiet skal ha et karaktersnitt på minst C. Er dette realistisk?

Det redegjøres for en spørreundersøkelse, samt erfaringer fra andre mastergradsstudier ved høghskolen. Dette finner vi ikke å være særlig overbevisende i forhold til å sannsynliggjøre tilfredsstillende rekruttering.

Når måltallet til opptak er satt til 30 kan derfor dette virke for ambisiøst og det virker ikke rimelig at egne bachelorgradsstudenter alene skal kunne fylle opp dette måltallet. Det er derfor nødvendig å rekruttere eksternt for å kunne opprettholde en stabilitet i studiet. Dette vil trolig bli utfordrende da det er mange tilsvarende studier og allerede sterk konkurranse om disse studentene, også i rimelig nærhet til Telemark.

Når det gjelder læringsmiljø får vi inntrykk av dette kan ivaretas på en tilfredsstillende måte.

Konklusjon

Nei, høghskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høghskolen må:

- Treffe klare tiltak for å rekruttere både egne studenter og nasjonale kandidater med bachelorgrad i økonomi/administrasjon.
- Sannsynliggjøre på en enda tydeligere måte at det er realistisk å kunne oppta 30 studenter til dette studiet.

7-1 4. For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene.

Ikke relevant.

Plan for studiet

7-2 1. Studiet skal ha et dekkende navn.

Vurdering

Tittelen «Mastergradsstudium i økonomi og administrasjon – siviløkonom» med en hovedprofil innen forretningsutvikling angir et studium som gir studenter kompetanse i å forstå, analysere, lede og fatte konsistente strategiske avgjørelser når det gjelder nye produkter, introduksjon av nye prosesser, det å gå inn i nye markeder, etablering av nye anlegg, datterselskaper eller selvstendige firmaer, for å nevne noe. Studiet vektlegger at studentene skal bli utstyrt med den kompetansen de trenger for å styre innovasjonsprosesser, delta i markedsføringsprogrammer og evaluere markeder i dag og i fremtiden. I tillegg fokuserer det på at alle studenter skal lære hvordan man styrer og samhandler med samarbeidspartnere, samt identifisere de kritiske elementene som leder til suksess i de kontekstene der de vil operere.

Gitt studiets læringsutbyttebeskrivelse og studiets profil, anser vi at tittelen passer godt med studiet, siden det inkluderer en rekke ulike aspekter rundt forretningsutviklingens dynamikk. Tittelen er i samsvar med studiets innhold, men vi anbefaler høgskolen å ha fokus på sammenhengen mellom tittel og innhold i det videre arbeidet dersom det gjøres endringer i studiet (se våre kommentarer andre steder i vurderingen).

Konklusjon

Ja, studiets navn er dekkende.

- Høgskolen bør ha kontinuerlig fokus på sammenhengen mellom studiets tittel og innhold.

7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Studiets læringsutbyttebeskrivelse (fra søknaden):

Kunnskap

- har avansert kunnskap til å skape og videreutvikle virksomheter som gir varige og bærekraftige arbeidsplasser
- har avansert kunnskap om innovasjonsprosesser
- har grundig kunnskap i utvalgte emner innen markedsføring
- har grundig kunnskap om relevant vitenskapsteori og metode
- kan analysere økonomiske problemstillinger knyttet til markeders funksjonsmåte og utvikling

Ferdigheter

- kan analysere og forholde seg kritisk til ulike data- og informasjonskilder

- kan anvende økonomiske teorier og modeller til å strukturere og formulere faglige resonnementer
- kan etablere gode relasjoner med samarbeidspartnere, forstå forbrukeren og utnytte nye måter å kommunisere med samarbeidspartnere og kunder på
- kan analysere markedsforholdene i en bransje og identifisere kritiske suksessfaktorer for lønnsom drift
- kan anvende relevante forskningsmetoder til å gjennomføre et selvstendig forsknings- eller utviklingsprosjekt
- kan initiere og lede innovasjonsprosesser i næringsliv, offentlig forvaltning og andre organisasjoner

Generell kompetanse

- legger fag-, yrkes- og forskningsetiske kriterier til grunn for sitt arbeid i organisasjonen og har evne til etisk refleksjon
- har en samlet forståelse av utfordringer og kritiske suksessfaktorer knyttet til å etablere ny virksomhet eller videreutvikle eksisterende organisasjoner
- kan bidra til nytenkning og gi kritikk av eksisterende løsninger for å skape lønnsomme og dynamiske bedrifter og organisasjoner

Vurdering

Søknaden inneholder en diskusjon av de overordnede målene for studiet og integrerer denne med en presentasjon av de tre kategoriene av læringsutbytte (kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse), slik Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) krever. Videre har søkeren reflektert over innholdet i læringsutbyttebeskrivelsen opp mot studiet. Læringsutbyttebeskrivelsen speiler emnene i studiet, og det er gitt en detaljert og konsistent plan for de ulike emnene og studiet som helhet. Studiet er lagt opp slik at studentene vil oppnå læringsutbyttet. Måten HiT uttrykker seg på, viser at høgskolen har brukt læringsutbyttebeskrivelsen som en guide for studiets oppbygning og at innholdet er finjustert mot læringsutbyttet.

Nivået på emnene virker å være på mastergradsnivå, og det gjelder også studiets læringsutbyttebeskrivelse. Samtidig er nivået reflektert i pensum. Det virker å ha blitt lagt ned mye arbeid i refleksjonen over hvilken kompetanse studentene vil utvikle gjennom studiet som helhet og i hvert enkelt emne, for å sørge for at denne er på mastergradsnivå.

De ulike kulepunktene virker imidlertid dårlig fordelt og det virker å være liten refleksjon rundt rekkefølgen innad i de ulike kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse og mellom kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse. Det er ingen klar tendens når det gjelder om vektlegging av mer praktiske læringsutbytter først og deretter akademiske og analytiske læringsutbytter eller vice versa. Rekkefølgen virker tilfeldig.

Vi konkluderer med at læringsutbyttet er beskrevet på en tilfredsstillende måte, men vi vil råde Høgskolen i Telemark til å omstrukturere læringsutbyttebeskrivelsen på en mer konsistent og oversiktlig måte.

Konklusjon

Ja, læringsutbyttet er tilfredsstillende beskrevet.

- Høgskolen bør omstrukturere læringsutbyttebeskrivelsen slik at den blir mer konsistent og oversiktlig.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

På generelt grunnlag mener vi at søknaden har et velbalansert forhold mellom innhold og oppbygning av studiet, sett i lys av læringsutbyttebeskrivelsen. Særlig når det gjelder innholdet relatert til markedsføring, finner vi en sterk sammenheng mellom læringsutbyttet og emnene.

Denne sammenhengen finner vi imidlertid ikke i samme utstrekning når det gjelder forretningsutvikling. Heller enn å fremdyrke ledelseskompetanse og ferdigheter relatert til forretningsutvikling, er noen emner mer fokusert mot institusjonelle betraktninger om for eksempel entreprenørers rolle i samfunnet og regional utvikling. Det er lite indikasjon på at studentene får de nødvendige redskapene til å lykkes innen forretningsutvikling. Mulige potensielle elementer som kan inkluderes i studiet er for eksempel forretningsplaner og hvordan slike planer skal utvikles og skrives.

I tillegg finnes det en rekke ulike typer forretningsmodeller, og det å velge én fremfor en annen er ikke en enkel oppgave. Allikevel inneholder ikke studiet en forståelse av ulike forretningsmodeller og hvordan en skal velge mellom disse. Innholdet er mer preget av mønstre og reguleringer i form av institusjonelle drivkrefter som påvirker firmaers atferd, enn av et fokus på beslutningstaking og mulige beslutninger som kan tas av bedriftsledere.

Innovasjonsledelse synes mer dekkende for studiets profil og læringsutbyttebeskrivelse. Til tross for dette, ser vi også her en tendens til at dybden mangler. Det er lite innovasjonsledelse i betydningen eksterne søk og partnerskap, som er en del av læringsutbyttebeskrivelsen for studiet. Det å inkludere slike elementer vil innebære en viss forståelse av kontraktsteori og økonomien i insentivledelse.

Istedenfor inneholder studiet elementer som er perifere i forhold til innovasjonsledelse. Spesielt opplever vi at følgende emner er i utkanten av hva som kan kalles forretningsutvikling eller markedsføring: “Næringslivsetikk og samfunnsansvar”, “Prosjektarbeid”, samt valgfagene. Videre virker emnet “Foretaksfinans” å være et standardemne innen finans som gir liten dybde til problemstillinger knyttet til entreprenørfinans.

Mange av emnene inneholder viktige elementer som reflekterer et studium med hovedprofil i forretningsutvikling og støtteprofil i markedsføring. Vi mener imidlertid at oppbygningen og innholdet i studiet ikke er tilfredsstillende koblet til læringsutbyttet. HiT må gjennomgå studieplanen på nytt slik at noen emner inneholder strategiske og ledelsesmessige aspekter som bidrar til læringsutbytte innen beslutningstaking og ledelse. Vi råder også høgskolen til å se over valgemnene på nytt, og vurdere å gi studentene mulighet til å spesialisere seg videre innen enten forretningsutvikling eller markedsføring.

Arbeidsomfanget for studentene virker å være hensiktsmessig og er sammenliknbart med lignende studier andre steder. Det er noen semestre som virker mer krevende enn andre, og siden nesten alle kursene krever periodiske innleveringer og presentasjoner, kan studentenes arbeidsmengde bli ganske

overveldende (se også nedenfor under 7-2 5). Dette trenger ikke utgjør et problem, da det kan justeres over tid gjennom å organisere oppgavene på en sann måte at studentene ikke får for mye arbeid.

Konklusjon

Nei, studiets innhold og oppbygging er ikke tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

- Høgskolen må revidere studieplanen slik at hovedprofilen i forretningsutvikling er bedre speilet i studiets emner.

Råd til videre utvikling

Høgskolen bør:

- Se over valgemnene på nytt, og vurderer å gi studentene mulighet til å spesialisere seg videre innen enten forretningsutvikling eller markedsføring.

7-2 4. Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Studiet inneholder en rekke ulike typer læringssituasjoner i form av forelesninger, gruppe presentasjoner, case-basert læring og øvelser, for å nevne noen. Temaene i studiet har også en stor variasjon. I noen emner er det en klar og presis sammenheng mellom arbeids- og undervisningsform og læringsutbyttet. Andre emner vil imidlertid fungere bedre ved å la studenter produsere sin egen rasjonalitet gjennom å generere kompetanse som gjør dem i stand til å se og gjenkjenne mønstre i forretningsdynamikk. Slik kompetanse i å gjenkjenne mønstre i gitte situasjoner vil også gjøre det mulig for studentene å lykkes som ledere innen forretningsutvikling. Dette er et felt preget av beslutninger som ofte har et usikkert resultat og der informasjonen er sparsom og rasjonell beslutningstaking er derfor vanskelig. Studiet vil bidra til at studentene utvikler slik nødvendig kompetanse.

En mulig måte å fasilitere slik læring på, er gjennom å lage spill der studentene spiller ulike typer agenter og forsøker å oppnå et mål i en populasjon av agenter. Dette kan for eksempel være i et scenario der du lærer allianser eller partnerskap. Studentene kan deles i små grupper som representerer alliansemuligheter enten horisontalt, nedstrøms eller oppstrøms, med ulik potensiell avkastning. Man kan så la studentene søke å inngå kontrakter med potensielle partnere og forhandle om detaljene. Studentene vil raskt innse at det å sikre gjensidige og nyttige samarbeid ikke er en triviell oppgave, men en oppgave som krever gjensidige justeringer og forhandlingsferdigheter.

Studiet har et tilfredsstillende sett av arbeids- og undervisningsformer som gjør at studentene oppnår læringsutbyttet og sitter igjen med den kompetansen som de trenger for å lykkes i arbeidslivet. De ulike formene er tilpasset emnene på en tilfredsstillende måte.

Studiet avsluttes med en masteroppgave. Oppgaven gir studentene muligheten til å spesialisere seg i ett av kjerneområdene i studiet. I siste semester har studentene kun masteroppgaven å tenke på, hvilket gir dem rom for konsentrert arbeid med det avsluttende arbeidet. Masteroppgaven er organisert på en «tradisjonell måte» ved at studentene får en veileder som guide i prosessen med å skrive en lengre oppgave., men er like fullt en ny utfordring for studentene når det gjelder prosjektorganisering. Vi anbefaler derfor at HiT utstyres studentene med kompetanse i selvstendig prosjektorganisering.

Konklusjon

Ja, studiets arbeids- og undervisningsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

- Høgskolen bør utstyre studentene med kompetanse i selvstendig prosjektorganisering.

7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

Vurdering

Studiets vurderingsformer og eksamensordninger viser stor variasjon (skriftlig fire timers eksamen, presentasjoner for de andre studentene, gruppeprosjekter, innleveringer og lignende). Dette er viktig siden noen studenter foretrekker visse evalueringsformer, og andre studenter andre typer vurderinger. Gjennom å bruke varierte vurderingsformer, sørger HiT for at ingen studenter får en større fordel enn andre. Samtidig gjør det at studentene får trening, og blir testet, i ulike typer kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse når det gjelder å presentere og formidle innholdet i komplekse problemstillinger.

Vi mener også at de valgte vurderingsformene generelt reflekterer de ulike aspektene som evalueres. Det er en klar kobling mellom emneinnhold og type eksamen eller annen vurderingsform.

I mange av emnene evalueres studentene basert på en kombinasjon av presentasjoner og innleveringer på den ene siden, og formell skriftlig eksamen på den andre siden. Hele åtte av emnene har varierte vurderingsformer, som totalt gir et relativt høyt antall eksamener i det foreslåtte studiet.

Masteroppgaven evalueres basert på det skriftlige arbeidet og muntlig eksamen der studentene presenterer og forsvare sitt arbeid for veileder og ekstern sensor. Vurderingen tester studentene i innholdet i masteroppgaven, slik som er vanlig i vurdering av masteroppgaver.

De sakkyndige er av den oppfatning at de valgte vurderingsformene og eksamensordningene passer godt til å måle at læringsutbyttet er oppnådd. Det sagt, er planene for vurdering svært ambisiøse. Vi anbefaler at HiT revurderer noen av eksamenene, slik at arbeidspresset blir mindre for studentene. Videre anbefaler vi at noen av de skriftlige eksamenene er case-baserte med spesifikke spørsmål knyttet til refleksjon rundt et gitt case.

Konklusjon

Ja, studiets eksamens- og vurderingsformer er egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen bør:

- Vurdere å kutte i antallet eksamener, slik at arbeidspresset for studentene blir mindre.
- Ha noen case-baserte, skriftlige eksamener.

7-2 6. Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Vurdering

Undervisningsmaterialet i studiet er av stor viktighet når det gjelder strategi, utvikling og fornyelse i organisasjoner og organisatoriske populasjoner. Organisasjoner har behov for å forstå hvordan de bedre kan utvikle virksomheten, enten gjennom produktinnovasjon, prosessinnovasjon eller organisatoriske endringer. Det er også en generell etterspørsel i samfunnet for entreprenørskap som fremmer samfunnsutvikling. Studiet vil gi bedrifter og samfunnet kandidater med nødvendig kompetanse til å forstå og styre forretningsutviklingen i denne retningen. Studentene vil også ha kompetanse i å styre prosjekter som per definisjon er usikre eller risikable. Store deler av næringslivet er preget av slik usikkerhet. Samtidig handler entreprenørskap og innovasjon om transformasjon til noe som er salgbart. Gjennom å koble forretningsutvikling med en støtteprofil i markedsføring, vil studiet gi studentene en mer omfattende utdanning innen forretningsutvikling enn hva man ofte finner ved andre institusjoner. Disse refleksjonene forutsetter at studiet blir revidert i tråd med våre øvrige kommentarer slik at det gir grunnlag for å lære beslutningstaking og ledelse.

Når det gjelder videre studier, er forskning innen forretningsutvikling og entreprenørskap et stadig voksende felt. Det er et økende antall forskere som er interesserte i disse temaene, hvilket skaper et godt utgangspunkt for at kandidatene på dette studiet kan fortsette på et doktorgradsstudium etter oppnådd mastergrad. Vi ser ingen grunner til at kandidatene fra HiT skulle være mindre attraktive enn andre som potensielle ph.d.-studenter dersom studiet endres slik vi skriver under andre punkter i denne vurderingen.

Konklusjon

Ja, studiet har en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

- Høgskolen bør skape en sterk kobling mellom de to profilene studiet har, og skape en bevissthet om at studiet tilbyr noe mer enn det som er vanlig innen forretningsutvikling som fag.

7-2 7. Studiet skal ha tilfredsstillende kobling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Pensumlitteraturen på hvert enkelt emne, sikrer en kobling til relevant forskning. Emnene er basert på litteratur som indikerer forskningsbasert undervisning. Pensum inneholder en del vanskelige elementer for mastergradsstudenter, men vil samtidig eksponere studentene for forskningsmetode og -tradisjoner utover de som det undervises i som del av metodeemnet.

Mange av de som underviser er ikke involvert i forskning direkte relatert til det de underviser i. Det er derfor svært viktig at litteraturen gjør studentene kjent med relevant forskning og utviklingsarbeid. Vi ser også aktiviteter som gjesteforelesninger og seminarer vil kunne skape en sterkere kobling mellom studiet og relevant forskning og utviklingsarbeid innen forretningsutvikling og markedsføring.

Det er personer i fagmiljøet som har en relevant profil. De fleste av disse er imidlertid deltidsansatte. Vi er av den oppfatning at disse bør mobiliseres i større grad for å eksponere studentene for forskning i studiets kjerneområder. De bør også brukes i veiledning av studenter slik at disse kan skrive sine oppgaver med kjennskap til ny forskning og forskningsmetode.

De sakkyndige mener at studiet har tilfredsstillende kobling til forskning og utviklingsarbeid. Imidlertid vil vi oppfordre Høgskolen i Telemark til å investere mer ressurser i forskning knyttet til kjerneelementene i forretningsutvikling (se også under om fagmiljøet), slik at studentene blir mer direkte eksponert for forskning.

Konklusjon

Ja, studiet har tilfredsstillende kobling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart.

- Høgskolen bør bruke de personene i fagmiljøet som har den mest relevante forskningen for studiet, i større grad i undervisning og veiledning.

7-2 8. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

Studiet drar fordel av allerede etablerte samarbeid når det gjelder internasjonalisering. Slike samarbeid inkluderer Prime Networking, Erasmus, Kirgisistan og Georgia. De første to er internasjonalt anerkjente samarbeid mellom et stort antall institusjoner innen høyere utdanning. De tre siste er bilaterale avtaler.

Når det gjelder utveksling har Høgskolen i Telemark avtaler med Katowice, Cumbria og Molloy. Dette garanterer for internasjonalisering og muligheter for utvikling. Disse institusjonene har lignende studier og kan tilby relevante emner for studenter i forretningsutvikling og markedsføring. Imidlertid

rangerer institusjonene relativt lavt i internasjonale rangeringer og gir derfor ikke studentene mulighet til å studere ved mer anerkjente institusjoner.

Samtidig vil vi bemerke at vi mener at studiet er veldig avhengig av et lite antall partnere, hvilket gjør ordninger for internasjonalisering og utveksling sårbare. HiT bør derfor søke å etablere nye samarbeid og forsterke de eksisterende. Som nevnt over, stiller vi oss også kritiske til kvaliteten på noen av partnerne.

Konklusjon

Ja, studiet har ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

- Høgskolen bør derfor søke å etablere nye samarbeid når det gjelder internasjonalisering, og forsterke de eksisterende samarbeidene.

7-2 9. Studiet skal ha lokaler, bibliotekstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

Vurdering

Høgskolen i Telemark viser i søknaden at de har de nødvendige ressursene for å drive studiet. Institusjonen har allerede studier i relaterte fag på bachelorgradsnivå.

HiT har relativt nye bygninger og fasiliteter i tillegg til mange fritidstilbud i nærheten, hvilket gir en campus-aktig setting. De har planlagt oppgradering av eksisterende rom for å skape bedre plass og fasiliteter for det omsøkte studiet. I tillegg er de i gang med å utvide eksamenskapasiteten.

Biblioteket virker å være av samme nivå som mange større høyere utdanningsinstitusjoner og inneholder alle nødvendige ressurser studentene behøver. De biblioteksansattes kompetanse og bibliotekets fasiliteter vil gi studentene gode betingelser. Opplæring i hvordan man bruker biblioteket, gis.

Institusjonen virker også å ha de nødvendige IKT-ressursene studentene trenger og som det er behov for i undervisning og oppgaver som er del av studiet. De har dermed allerede etablert den nødvendige infrastrukturen, og viser i søknaden en profesjonalitet på dette området.

Konklusjon

Ja, studiet har infrastruktur som er relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Fagmiljø tilknyttet studiet

7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Vurdering

Det er ifølge søknaden knyttet 16 personer til studiet, to professorer, tre professor II, én høgskoledosent, seks førsteamanuenser, tre førstelektorer og én høgskolelektor (oppført i søknadens tabell 3). 11 av disse 16 har doktorgrad. Andel disse er tiltenkt på studiet varierer fra 0,1 til 0,6. Totalt sett disponerer studiet 4,5 årsverk. Det oppgis i søknaden at høgskolen skal ansatte ytterligere én professor, men vi kan ikke forholde oss til en evt. framtidig ansatt professor.

Listen over involverte personer er nokså lang. Det er altså relativt mange personer involvert, selv om 4,5 årsverk kan virke lite i forhold til studiets omfang og det oppgitte måltallet på 30 studenter.

Vedrørende sammensetning er det vår oppfatning at fleste av de involverte personene har en perifer kompetanseprofil i forhold til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon og studiets hovedprofil i forretningsutvikling. De mest sentrale personene i studiet er tilknyttet studiet i professor II-stillinger. Det er dermed få i fagmiljøet som kan ivareta den daglige «driften» av studiet. Blant de 12 som er i fast hovedstilling ved HiT er det svært få som har relevant kompetanse og er aktive forskere. Dette er en klar svakhet med søknaden.

Den samlede kompetansen vurderer vi også som svak i forhold til et mastergradsstudium av denne typen. Det er vanskelig å se at den samlede kompetansen skal være tilstrekkelig tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og for å ivareta det FoU-arbeidet som skal utføres. Til det har for mange av de involverte fagpersonene enten for lav kompetanse (de har ikke doktorgrad eller er aktive forskere), eller har en kompetanseprofil som en vanskelig kan se koblet til et slikt studium og en slik spesialisering.

Konklusjon

Nei, fagmiljøets sammensetning og samlede kompetanse er ikke i tilstrekkelig grad tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige utviklingsarbeidet som utføres.

Høgskolen må:

- Ha flere heltidsansatte innen hovedprofilen på studiet, dvs. innen innovasjon og forretningsutvikling.
- Klarere dokumentere at den kompetansen institusjonen besitter kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.

7-3 2. Fagmiljøet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet.

Vurdering

Flere av de involverte fagpersonene er aktive i til nasjonale og internasjonale nettverk, selv om dette virker å være i varierende grad. Også her er det de nylig tilsatte i professor II-stillinger som er mest aktive. De med fast hovedstilling ved HiT representerer en viss aktivitet, men igjen ser vi at det for de fleste er vanskelig å betrakte dette som relevant for studiet. Det er allikevel en viss form for interaksjon og nettverksbygging som foregår siden kjernekompetansen til mange av de ansatte (innen turisme for eksempel) har noe overlapp med miljøer innen forretningsutvikling og markedsføring. De deltar på de samme konferansene og nettverksmøter.

Konklusjon

Ja, fagmiljøet deltar aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet, selv om dette i liten grad gjelder de som er fast heltidsansatte ved HiT.

- Høgskolen bør synliggjøre at flere av de involverte er aktive, både nasjonalt og internasjonalt, i samarbeid og nettverk som kan kobles til studiet og studiets hovedprofil.

7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

b. For andre syklus skal minst 10 prosent av det samlede fagmiljøet være professorer eller dosenter og ytterligere 40 prosent være ansatte med førstestillingskompetanse.

Vurdering

Av de beskrevne 4,5 årsverkene som er knyttet til studiet er minst 3,6 tenkt utført av ansatte med hovedstilling ved HiT. Dette utgjør 80 % og tilfredsstillende kravet med klar margin.

Alle involverte, så nær som én, har førstestillingskompetanse, så også på dette området er de formelle forhold tilfredsstillende, men som tidligere nevnt, i 7-3.1, er den samlede kompetanseprofilen svak i forhold til de sentrale delene av studiet. Det er derfor ikke slik at de involverte som har hovedstilling ved HiT har førstestillingskompetanse i «de sentrale delene av studiet» (jfr. 7-3.1).

Konklusjon

Nei, selv om det er en tilstrekkelig andel av årsverkene knyttet til studiet som skal gjøres av tilsatte med hovedstilling ved HiT og som gjøres av personer med førstestillingskompetanse, kan disse ikke klart nok kobles til de sentrale delene av studiet.

- Høgskolen må både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.

7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

b. For andre syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt nivå.

Vurdering

Fagmiljøet driver i varierende grad med forskning. De mest aktive er de nytilsatte i professor II-stillinger. De resterende har enten lite eller begrenset med forskning å vise til de siste tre til fem årene. Rett nok har to-tre av de involverte en del å vise til av publiseringer.

Ifølge DBH har Institutt for økonomi og informatikk ved HiT produsert henholdsvis 2,3 og 2,0 publikasjonspoeng i 2011 og 2012. Dette er meget lave tall og ikke forenlig med det vi vurderer som aktiv forskning fra et fagmiljø. Vi forstår det slik at noen av de involverte, som de to professorene, er hjemmehørende i et annet institutt, slik at samlet poengproduksjon er høyere. Dette gir likevel en indikasjon på lav forskningsaktivitet.

Igjen er vår vurdering at det er de med deltidsstilling som representerer den mest relevante forskningen i forhold til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon. Samlet sett er det vanskelig å si at fagmiljøet har «dokumenterte resultater på høyt nivå».

Konklusjon

Nei, fagmiljøet driver ikke tilstrekkelig med aktiv forskning.

Høgskolen må:

- Treffe målrettede tiltak slik at flere av de fagansatte blir aktive forskere.
- Treffe tiltak slik at det produseres flere artikler i internasjonale journaler.

7-3 5. For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet.

Ikke relevant.

4 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark.

I den sakkyndige rapporten fremkommer det hvilke krav som MÅ innfris for at studiet skal kunne akkrediteres, og i tillegg har komiteen nedfelt gode råd (BØR) til videre utvikling av dette studiet.

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

Følgende krav må innfris for å oppnå akkreditering:

Høgskolen må:

- Treffe klare tiltak for å rekruttere både egne studenter og nasjonale kandidater med bachelorgrad i økonomi/administrasjon.
- Sannsynliggjøre på en enda tydeligere måte at det er realistisk å kunne oppta 30 studenter til dette studiet.
- Revidere studieplanen slik at hovedprofilen i forretningsutvikling er bedre speilet i studiets emner.
- Ha flere heltidsansatte innen hovedprofilen på studiet, dvs. innen innovasjon og forretningsutvikling.
- Klarere dokumentere at den kompetansen institusjonen besitter kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.
- Både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.
- Treffe målrettede tiltak slik at flere av de fagansatte blir aktive forskere.
- Treffe tiltak slik at det produseres flere artikler i internasjonale journaler.

Videre har komiteen gitt følgende gode råd for videre utvikling:

Høgskolen bør:

- Forklare nærmere hvordan de har tenkt i forhold til siste punkt i NRØAs plan (om «Generelle krav til studiet»). En slik forklaring må også inneholde en drøfting av hvorvidt hovedprofilen i

forretningsutvikling er å betrakte som et spesialiseringsområde innen økonomiske fag eller administrative fag.

- Omstrukturere læringsutbyttebeskrivelsen slik at den blir mer konsistent og oversiktlig.
- Ha kontinuerlig fokus på sammenhengen mellom studiets tittel og innhold.
- Se over valgemnene på nytt, og vurderer å gi studentene mulighet til å spesialisere seg videre innen enten forretningsutvikling eller markedsføring.
- Utstyre studentene med kompetanse i selvstendig prosjektorganisering.
- Vurdere å kutte i antallet eksamener, slik at arbeidspresset for studentene blir mindre.
- Ha noen case-baserte, skriftlige eksamener.
- Skape en sterk kobling mellom de to profilene studiet har, og skape en bevissthet om at studiet tilbyr noe mer enn det som er vanlig innen forretningsutvikling som fag.
- Bruke de personene i fagmiljøet som har den mest relevante forskningen for studiet, i større grad i undervisning og veiledning.
- Søke å etablere nye samarbeid når det gjelder internasjonalisering, og forsterke de eksisterende samarbeidene.
- Synliggjøre at flere av de involverte er aktive, både nasjonalt og internasjonalt, i samarbeid og nettverk som kan kobles til studiet og studiets hovedprofil.

5 Institusjonens kommentar

Rapporten fra sakkyndig komité lister opp åtte krav, jf. s. 15. Vi har nedenfor gruppert disse i fire tema (rekruttering, studieplan, fagmiljø, og tiltak for økt forskning og publisering). Våre kommentarer er som følger:

- **Treffe klare tiltak for å rekruttere både egne studenter og nasjonale kandidater med bachelorgrad i økonomi og administrasjon.**
- **Sannsynliggjøre på en enda tydeligere måte at det er realistisk å kunne oppta 30 studenter til dette studiet.**

Fakultet for allmenviteskapelige fag har mer enn 10 års erfaring med masterutdanning innen tre fagområder: Helse og miljø, Idrett, og Kultur. Alle tre masterstudiene rekrutterer godt både internt og eksternt, også der andre institusjoner tilbyr tilsvarende studier. Det er også god søkning til de to PhDprogrammene som fakultetet administrerer på vegne av institusjonen, Kultur og Økologi. Begge PhDprogrammene er akkreditert med gode evalueringer av NOKUT. Dette viser fakultetets styrke og fokus på kompetanse, forskning og forskerutdanning. En master innen økonomi og administrasjon vil hente erfaring og motivasjon i eksisterende fagmiljøer, og dra nytte av kompetanse og etablerte strukturer innen vitenskapelig metode og etikk, kvalitetssikringssystemer og drift av forskerutdanninger.

Komiteen påpeker behovet for rekrutteringstiltak. Dette synet deler vi. HiT har hvert år en omfattende rekrutteringskampanje og med spesielt fokus på nye studier. HiT-Bø er kjent for sitt gode studiemiljø, noe som gjør at vi rekrutterer godt langt utenfor vårt regionale nedslagsområde.

Sakkyndig komité spør om det er realistisk å rekruttere 30 studenter til det nye studiet. Vi mener at svaret er ja, og at dette er sannsynliggjort gjennom spørreundersøkelsen. Vi vil samtidig bemerke at studiet ikke står og faller med dette tallet. Det tar tid å innarbeide et nytt tilbud, et første kull på 20-25 studenter vil kunne gi en like god studiesituasjon.

- **Revidere studieplanen slik at hovedprofilen i forretningsutvikling er bedre speilet i studiets emner.**

Vi ønsker å utdanne kandidater som har et helhetsperspektiv på krevende utviklingsoppgaver, og som er i stand til å forstå og utføre innovasjonsprosesser. Vi benytter «Forretningsutvikling» som et paraplybegrep på dette, men ser at det kan være ulike syn på innholdet i begrepet. Vi opplever Komitéens signaler som noe uklare her. På s. 6 står det: «Heller enn å fremdyrke ledelseskompetanse og ferdigheter, er noen emner mer fokusert mot institusjonelle betraktninger om for eksempel entreprenørens rolle i samfunnet og regional utvikling.» På s.7 står det: «Innovasjonsledelse synes mer dekkende for studiets profil og læringsutbytte-beskrivelse.» (vår utheving). Vi er enige i at forretningsutvikling handler om kunnskap og ferdigheter i å lede komplekse prosesser. Her står stikkord som – slik komiteen nevner – «forretningsplaner», «forretningsmodeller», «eksterne søk og partnerskap» m.fl. sentralt. Alt dette er da også med i det tilbudet vi vil gi studentene. Gjennom vårt arbeid med bachelorstudenter har vi vektlagt at dersom en skal bli dyktig i å lede utviklingsprosesser, er praksisrelatert læring like viktig som boklige studier². Når vi i våre planer for masterstudiet i større

---

² HiT-studenter har siden 2004 vunnet 8 av 9 FERD-priser (mest innovative bedrift) under NM for studentbedrifter.

grad vektlegger den akademiske tilegningsformen, betyr dette likevel ikke at vi toner ned betydningen av å være et «innovasjonslaboratorium». Det er rom for å utøve praktisk trening flere steder i studieplanen, særlig i emnene «Entreprenørskap og lokal verdiskaping» og «Prosjektarbeid». Stadig flere bachelorstudier og studiesteder tar emner i innovasjon og entreprenørskap inn i sine studieplaner. Dette gjør at et masterstudium kan gjøres mer fordypende og reflekterende.

Komiteen bemerker at emnene ikke avspeiler hovedprofilen, og at valgfagene er mindre relevante. At emnene ikke oppleves å avspeile hovedprofilen, mener vi i stor grad kan skyldes emnetitlene. Når vi kaller et emne «Foretaksfinans» er det fordi mye generell finanst teori også er relevant for innovasjon og entreprenørskap. Vi ønsker å vise at finansiering av gründervirksomhet og nye foretak står sentralt, og endrer derfor tittelen til «Entrepreneurial Finance». Vi har også foretatt noen endringer i emnebeskrivelsen for å styrke fokuset på hovedprofilen. Komiteen ser ikke på emnet «Næringslivsetikk og samfunnsansvar» som relevant for studieprofilen. Bakgrunnen for at vi har tatt inn emnet er at NRØA i sin fagkomité for etikk har anbefalt at masterstudier i økonomi og administrasjon skal ha eget kurs i etikk³. Dette er en anbefaling vi ønsker å følge. Vi har videre revidert emneplanen noe for å styrke koblingen til forretningsutvikling og markedsføring. Emnet «Konkurransestrategi» er meget sentralt i utvikling av levedyktige forretningsmodeller. Når det gjelder valgfagene «Selskapsrett» og «Opplevelsesøkonomi», er disse etter vår mening svært relevante i en forretningsutviklingssammenheng. Opplevelsesbaserte næringer er i sterk vekst i postindustrielle samfunn og mange nyetableringer skjer i denne type næringer. Rettsregler knyttet til etablering og styring av ulike selskapstyper, eierskifte, gjeldsopptak mv, vil utvilsomt styrke kandidatenes samlede kompetanse innen forretningsutvikling.

- **Ha flere heltidsansatte innen hovedprofilen på studiet, dvs. innen innovasjon og forretningsutvikling.**
- **Klarere dokumentere at den kompetansen institusjonen besitter kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.**
- **Både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.**

Vår utlysning av 100 % stilling som professor i bedriftsøkonomiske fag i fjor vår, resulterte i to kvalifiserte søkere, men begge takket dessverre nei. Vi arbeider videre med tilsetning av professor i 100 % stilling, men vil presisere at studietilsynsfor skriften § 7-3 er oppfylt med klar margin med fagmiljøet som lå til grunn for søknaden. I tillegg har vi gjort følgende tiltak for å styrke fagmiljøet ytterligere:

- Førsteamanuensis Per Strømberg har fått utvidet sin stilling fra 50 til 100 % fra 01.01.2014.
- Førsteamanuensis/forsker I Per Ingvar Haukeland har blitt tilknyttet studiet gjennom sin 20 %-stilling ved høyskolen og gjennom intensjonsavtalen med Telemarksforskning (TF). Se CV.
- Førstelektor Harald Hasleberg ved Fakultet for teknologiske fag (HiT) har blitt knyttet til studiet. Se CV.

---

³ Denne anbefalingen ble presentert på NRØA-møte i København i oktober 2013. Anbefalingen inngår i sluttrapporten til fagkomiteen fra desember og den ble presentert på NRØA-rådsmøte under FIBE-konferansen i Bergen i januar 2014.

Haukeland har siden 2005 hatt deltidsstilling ved høgskolen og hovedstilling ved TF i Bø. Haukelands daglige tilstedeværelse i Bø-miljøet skaper en bedre tilgjengelighet enn det en kan forvente av de andre i 20 % - stillinger. Haukeland vil bidra med undervisning og veiledning, samt være et faglig bindeledd mellom HiT og TF. Når det gjelder hans kompetanse vil vi særlig nevne:

Relevant utdanning, blant annet i økonomi og entreprenørskap, med to masterutdanninger (University of Oregon og Berkeley) og doktorgrad fra Berkeley.

- ✓ Veiledningserfaring på masternivå.
- ✓ Betydelig prosjektleder- og forskningserfaring for øvrig.
- ✓ Fagkoordinatorerfaring innen regional utvikling, entreprenørskap og innovasjon.
- ✓ Solid pedagogisk interesse og utdanning.

Hasleberg er ansatt i 100 % stilling ved Fakultet for teknologiske fag ved HiT og blir bindeleddet til teknologimiljøet innenfor hovedprofilen i studiet. Han har bred erfaring i kvalitetsarbeid, undervisning/veiledning, og prosjektledelse og utviklingsarbeid innen innovasjon og entreprenørskap.

Vi mener at deler av fagpersonalet fortjener sterkere anerkjennelse for sin kompetanse i forhold til studiets hovedprofil. Det gjelder ikke minst førsteamanuensene Ingeborg Nordbø og Per Strømberg som er blant våre mest aktive forskere og som har produsert og produserer publikasjoner i skjæringspunktet mellom entreprenørskap og markedsføring. Det er verdt å merke seg at deres faglige bidrag i studiet vil kunne være like sterkt på forretningsutviklingssiden som på markedsføringssiden, noe som vi ser kommer for dårlig fram i søknaden. Denne kompetansen kan klart knyttes opp mot mastergradsstudiet, der de kan ta ansvaret for emner som Innovasjon, Entreprenørskap og lokal verdiskaping, Forbrukeratferd og Oppløvelsesøkonomi.

Vi vil videre peke på at høgskolens bachelorutdanninger innen innovasjon og entreprenørskap trolig er blant de beste i landet. Fagfeltet har bred tilslutning på høgskolen og blir undervist både på Notodden og i Porsgrunn i tillegg til i Bø, og i konkurranser på nasjonalt nivå kommer høgskolens studentbedrifter alltid ut blant de beste. Dette tyder på god undervisning, veiledning og tilrettelegging fra de fagansvarlige. For å sitere Johan H. Andresen i den nasjonale opplæringskonferansen den 23.05.13 i foredraget Verdier og holdninger i en konkurransedyktig framtid: «Hvorfor i huleste er Telemark så gode her?» Det store antallet studenter som deltar i studentbedrifter, gründercamper etc. er forklaringen på dette. Førsteamanuensis Nils Per Hovland, ansvarlig for innovasjons- og entreprenørskapsstudiet i Bø, er sammen med sine medarbeidere aktiv på prosjektsiden og som forfatter av læreboka «Entreprenørskap og innovasjonsledelse» som kom ut i sin 2. utgave i 2012.

- **Treffe målrettede tiltak slik at flere av de fagansatte blir aktive forskere.**
- **Treffe tiltak slik at det produseres flere artikler i internasjonale journaler.**

Dette er et område vi er i full gang med. Høgskolen har sterkt fokus på å øke sin FoU-aktivitet gjennom blant annet stipendiatorordninger, forskningspermisjoner og etablering av forskerklynger. I den videre utviklingen av studiet vil vi også ta med oss komiteens gode råd.

6 Sakkyndig tilleggsvurdering

Høgskolen i Telemark har gruppert sine kommentarer i fire tema; 1) rekruttering, 2) studieplan, 3) fagmiljø og 4) forskning og publisering. Komiteen har foretatt en ny vurdering basert på høgskolens tilsvar. Denne er strukturert etter kriteriene i studietilsynsforskriften som høgskolen ikke oppfylte i den sakkyndige vurderingen.

Ellers merker vi oss at høgskolen ikke har kommentert den opprinnelige rapportens kommentarer om forholdet til NRØAs anbefalte rammeplan.

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

- *Treffe klare tiltak for å rekruttere både egne studenter og nasjonale kandidater med bachelorgrad i økonomi/administrasjon.*
- *Sannsynliggjøre på en enda tydeligere måte at det er realistisk å kunne oppta 30 studenter til dette studiet.*

Vurdering

Vi erkjenner høgskolens styrke innen andre fagområder – og har ingen problem med å ha stor respekt for både faglig tyngde og god rekruttering innen de master- og doktorgradsstudier som høgskolen nevner. Vi tror imidlertid at det er en annen konkurransesituasjon vedrørende et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon, noe som også diskuteres mye på nasjonalt plan.

Vi er derfor fremdeles usikre på om rekrutteringspotensialet er i samsvar med høgskolens optimistiske anslag.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- *Treffe klare tiltak for å rekruttere både egne studenter og nasjonale kandidater med bachelorgrad i økonomi/administrasjon.*
- *Sannsynliggjøre på en enda tydeligere måte at det er realistisk å kunne oppta 30 studenter til dette studiet.*

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

- *Høgskolen må revidere studieplanen slik at hovedprofilen i forretningsutvikling er bedre speilet i studiets emner.*

Vurdering

Komiteen er positiv til høgskolens innsats for å inkludere mer ledelsesorientert innhold i studiet. Særlig setter vi pris på oppklaringen rundt at emnet i finans vil adressere problemstillinger knyttet til finans og fokusere spesielt på utfordringer som er relevante for oppstart av nye bedrifter.

Det sagt, komiteen opplever fortsatt at det foreslåtte studiet ikke er tilstrekkelig rettet mot forretningsutvikling. Kanskje hadde det stilt seg annerledes om høgskolen søkte et studium med profilen forretningsutvikling med spesielt fokus på opplevelsesøkonomi. Forretningsutvikling refererer imidlertid generelt til skapelse av langsiktige verdier for et firma (nytt eller allerede etablert) fra kunder, markeder og relasjoner. Selv om kunden definitivt er dekket i det foreslåtte studiet gjennom markedsføring, er de to andre perspektivene ikke like tydelige. Samarbeid kan være en del av emnet i innovasjon og innovasjonsledelse. Imidlertid er det uklart hvordan dette emnet vil gi studentene innsikt i utarbeidelse av kontrakter og relaterte problemstillinger. Det adresserer heller ikke utfordringer i valg av partnere og kombinasjoner av partnere. Av vesentlige mangler finner vi når det gjelder firmaers aktiviteter utover innovasjon og innovasjonsledelse.

Komiteen opplever ikke at argumentet om mer praksisorientert fokus vil løse de nevnte utfordringene.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- Høgskolen må revidere studieplanen slik at hovedprofilen i forretningsutvikling er bedre speilet i studiets emner.

7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

- *Ha flere heltidsansatte innen hovedprofilen på studiet, dvs. innen innovasjon og forretningsutvikling.*
- *Klarere dokumentere at den kompetansen institusjonen besitter kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.*

Vurdering

Vi erkjenner at det er mange sterke sider ved fagmiljøet. Det er imidlertid svakheter, som påpekt i vår opprinnelige vurdering. Vi ser at HIT forsøker å styrke seg gjennom en utlysning av 100% stilling som professor i bedriftsøkonomi – med en relativt bred utlysningstekst. Det er imidlertid ikke overraskende at man mislyktes i denne omgang, det gjelder også andre institusjoner som ønsker å styrke seg i bedriftsøkonomi.

HIT nevner en styrking av fagmiljøet gjennom to navngitte fagpersoner. Disse er solide fagpersoner, men også vedrørende disse er kompetanseprofilen delvis på siden av hva som kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon, selv om vi ser at det er noen momenter som er relevante. Et kjapt søk i CRISTIN viser at også vedrørende disse er det nokså liten erfaring med og produksjon av forskning.

Vi er derfor fremdeles av samme syn som nevnt i forrige rapport, at den samlede kompetansen er tynn, mest fordi at den er for perifer i forhold til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Ha flere heltidsansatte innen hovedprofilen på studiet, dvs. innen innovasjon og forretningsutvikling.
- Klarere dokumentere at den kompetansen institusjonen besitter kan kobles til et mastergradsstudium i økonomi og administrasjon.

7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

- *Høgskolen må både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.*

Vurdering

Komiteen er av samme oppfatning som i den opprinnelige vurderingen. Prosentmessig er kravene angående hovedstilling og førstestillingskompetanse ivaretatt, men den samlede kompetanseprofilen er for perifer for dette studiet. Fortsatt mener vi det er slik at høgskolen må både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

- Høgskolen må både ha flere med hovedstilling ved institusjonen og med førstestillingskompetanse som klarere kan kobles til de sentrale delene av studiet.

7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

Høgskolen må:

- *Treffe målrettede tiltak slik at flere av de fagansatte blir aktive forskere.*
- *Treffe tiltak slik at det produseres flere artikler i internasjonale journaler.*

Vurdering

Vi registrerer at HIT har satt i gang tiltak og at det ikke er noen uenighet om vurderingen på dette punkt. I og med at det ikke ennå finnes resultater av tiltakene, kan vi ikke på dette tidspunktet endre vår konklusjon.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Treffe målrettede tiltak slik at flere av de fagansatte blir aktive forskere.
- Treffe tiltak slik at det produseres flere artikler i internasjonale journaler.

Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, og søkerinstitusjonens kommentar konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark.

Følgende krav er ikke tilfredsstillende imøtekommet:

- 7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.
- 7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.
- 7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.
- 7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.
- 7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

7 Vedtak

Vi viser til søknad innsendt til fristen 1. september 2013 om akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark. De sakkyndige avga sin uttalelse i vurdering datert 13. desember 2013, med tilleggsvurdering av 13. februar 2014.

Vi har vurdert vilkårene i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013, og har etter dette truffet følgende

vedtak:

Søknad om akkreditering av mastergradsstudium i økonomi og administrasjon ved Høgskolen i Telemark avslås.

Begrunnelse for vedtaket

Følgende krav i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013 (studietilsynsforskriften) er ikke oppfylt:

- 7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.
- 7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.
- 7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.
- 7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.
- 7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

8 Dokumentasjon

13/604-1: Høgskolen i Telemark - søknad om akkreditering av masterstudium i økonomi og administrasjon – siviløkonom

13/604-9: Merknader til sakkyndig rapport - Høgskolen i Telemark - søknad om akkreditering av masterstudium i økonomi og administrasjon - siviløkonom

9 Presentasjon av sakkyndig komité

Førsteamanuensis Frode Kjærland, Universitetet i Nordland/Høgskolen i Sør-Trøndelag

Kjærland har doktorgrad i bedriftsøkonomi fra Handelshøgskolen i Bodø. Han har ledet forskningsgruppen Bedriftsøkonomisk analyse og har flere internasjonale publiseringer, særlig på analyser innen kraftbransjen. Videre har Kjærland bred erfaring fra arbeid med utvikling og kvalitetssikring av studier både på bachelor- og mastergradsnivå, og har bl.a. vært prodekan for undervisning ved Handelshøgskolen i Bodø (UiN) og medlem i studiekvalitetsutvalget. Han er nåleder for mastergradsstudiet i økonomi og administrasjon ved Handelshøgskolen i Trondheim (HiST). Kjærland er emneansvarlig for kurs innen risikostyring og prosjektfinansiering, investering og verdsettelse på bachelor- og mastergradsnivå ved Handelshøgskolen i Trondheim (HiST) og Handelshøgskolen i Bodø (UiN). I tillegg veileder han bachelor-, master- og doktorgradsstudenter innen økonomistyring og finans. Kjærland har også tidligere fungert som sakkyndig for NOKUT.

Professor Toke Reichstein, Copenhagen Business School, Danmark

Toke Reichstein er professor i entreprenørskap ved Department of Innovation and Organizational Economics ved Copenhagen Business School. Reichstein har en bedriftsøkonomisk doktorgrad i teknologisk og institusjonell forandring fra Aalborg universitet, og har siden graden ble avlagt, aktivt forsket og undervist i blant annet innovasjon og entreprenørskap. Videre har han erfaring med utvikling av studier fra bachelor- til doktorgradsnivå ved Copenhagen Business School, inkludert utarbeidelse av søknader til det danske akkrediteringsorganet ACE. Reichstein har vært ansvarlig for entreprenørskapsfagene på mastergradsstudiet i innovasjons- og forretningsutvikling, og er nå ansvarlig for et bachelorgradsstudium i entreprenørskap og forretningsutvikling. Reichstein deltar også jevnlig i bedømmelseskomiteer for ansettelse i vitenskapelige stillinger.